

DREPT PENAL ȘI PROCESUAL PENAL

CZU 343.54

DELIMITAREA INFRAȚIUNILOR CONTRA FAMILIEI
DE ALTE INFRAȚIUNI CONEXE

DENIS GUȚU,
*candidat la funcția de
judecător, doctorand USM*

SUMAR

Acest articol științific reprezintă o analiză sub aspect penal a faptelor prejudiciabile orientate împotriva familiei. Acest studiu este o primă cercetare teoretico-aplicativă complexă a problemelor privind fenomenul infraționalității care aduce atingere în mod principal sau exclusiv relațiilor sociale privind conviețuirea în cadrul familiei, precum și delimitarea de alte infracțiuni conexe a acestor fapte incriminate de legea penală.
Cuvinte-cheie: *violența în familie, agresor, victimă, adopție, familie, rudenie, tutore, reprezentant legal, curatelă, constrângere, corupere sexuală.*

Introducere

Faptele prejudiciabile care aduc atingere relațiilor sociale legate de conviețuirea în cadrul familiei implică o multitudine de aspecte de diferit ordin, fie juridic sau practic. Delimitarea acestui subgrup de infracțiuni de alte categorii juridice este un exercițiu necesar în vederea asigurării unei aplicări corecte a normelor materiale și asigurarea unei practici judiciare uniforme. Confuziile care pot să apară ca efect al similitudinii infracțiunilor contra familiei în raport cu alte categorii juridice pot provoca serioase erori de calificare. Din aceste considerente, elementele comparative în cazul analizei în antiteză a infracțiunilor contra familiei, raportate la alte fapte prejudiciabile, sunt inerente pentru stabilirea corelației și delimitării clare dintre acestea. Prezintă interes determinarea deosebirilor dintre infracțiunile contra familiei și alte fapte prejudiciabile constatate prin legea penală sau contravențională.

THE DELIMITATION OF CRIMES AGAINST
FAMILY FROM OTHER RELATED CRIMES

SUMMARY

The present scientific article constitutes a criminal law analysis of the harmful actions against family. It represents a first complex theoretical-aplicative research of the problems concerning the phenomenon of the criminality that attempts mainly or exclusively on the social relations regarding the cohabitation within the family, but also the delimitation from other related crimes of these deeds incriminated by the criminal law.

Key-words: *domestic violence, aggressor, victim, adoption, family, kinship, guardian, legal representative, trusteeship, constraint, sexual corruption.*

Discuții și rezultatele obținute

Mai întâi, vom analiza elementele de delimitare a infracțiunii de incest (art. 201 CP) în raport cu alte infracțiuni. Un prim element important este existența/lipsa „constrângerii”, fapta de incest fiind un act volitiv acceptat de ambii subiecți ai pluralității naturale, specifice pentru această infracțiune. În situația în care va exista „constrângerea victimei”, norma din art. 201 CP va deveni inaplicabilă, cedând teren unor alte componente, cum ar fi, de exemplu, lit. b²) alin. (2) art. 171 CP [3, p. 1002]. Specific infracțiunii de incest este lipsa victimei și existența pluralității naturale de subiecți activi, cu excepția indicată *supra*, or întrunirea concomitentă a calității de victimă și făptuitor este imposibilă.

Cu referire la constrângerea victimei, menționăm că, dacă aceasta este realizată pe altă cale decât cea fizică sau psihică, și anume prin amenințarea sau șantajarea ei, profitarea de dependența de orice natură a victimei, precum și condiția victimei care a împlinit vârsta de 16 ani, atunci limitele componentei de incest sunt depășite, întrucât infracțiunea mijloc se suprapune săvârșirii raportului sexual, motiv pentru care devine necesară calificarea prin concurs cu una din infracțiunile incriminate de art. 201, art. 173 sau art. 174 CP.

Privitor la săvârșirea raportului sexual între rude pe linie dreaptă până la gradul trei, inclusiv, ori între rude

pe linie colaterală, prin constrângere fizică sau psihică a persoanei sau profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința, soluția de încadrare a faptei are un caracter diferențiat. Așadar, va fi aplicabilă numai prevederea de la lit. b²) alin. (2) art. 171 CP, în cazul în care subiectul activ și subiectul pasiv al infracțiunii fie coabitează, fie locuiesc separat, dar se află în raport „părinte-copil”. În toate celelalte cazuri, când nu există o suprapunere a conceptelor „membru de familie” (lit. b²) alin. (2) art. 171) și „rude pe linie dreaptă până la gradul trei, inclusiv” ori „rude pe linie colaterală” (art. 201), vom fi în prezența unui concurs ideal dintre infracțiunile prevăzute de art. 171 (cu excepția lit. b²) alin. (2) și art. 201 CP. Această soluție a concursului ideal de infracțiuni se atestă în cazul în care raportul sexual este săvârșit între rude pe linie dreaptă până la gradul trei, inclusiv, ori între rude pe linie colaterală prin constrângere fizică sau psihică a persoanei sau profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința, atunci când subiectul activ și cel pasiv locuiesc separat și nu se află în raport de „părinte-copil”, ci este în raport cu victima bunică, bunic, străbunic, străbunică, nepot, nepoată, strănepot, strănepoată, frate sau soră.

Un alt semn al laturii obiective a infracțiunii prevăzute de art. 201 CP, care este definitoriu, se rezumă la aceea că fapta prejudiciabilă se poate exprima doar prin raport sexual. În acest sens, este salutară excluderea sintagmei „alte acțiuni sexuale” din conținutul normei analizate. Un prim avantaj al modificării respective se rezumă la faptul că, datorită obiectului juridic special multiplu, era necesară agravarea răspunderii, fapt pentru care legiuitorul a găsit de cuviință să sancționeze actul de homosexualitate, actele de penetrare vaginală (altele, decât raportul sexual), anală, bucală sau de alt gen, ori satisfacerea poftelor sexuale în formă perversă, conform componentelor din Capitolul IV al Părții Speciale a Codului Penal.

În contextul delimitării componentei de infracțiune prevăzută de art. 201 CP de componenta infracțiunii prevăzută de art. 174 CP, se constată o similitudine, și anume faptul că actul sexual, homosexualismul, lesbianismul sau satisfacerea poftelor sexuale în formă perversă cu o persoană care nu a atins vârsta de 16 ani are loc fără constrângere și fără a se profita de starea de neputință a victimei, iar ultima înțelege caracterul și esența acțiunilor săvârșite.

Cu referire la delimitarea infracțiunii de violență în familie (art. 201¹ CP) de alte fapte pasibile de răspundere penală, expunem următoarele.

O problemă de interpretare o ridică conceptul de *violență sexuală* care se regăsește în conținutul Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, nr. 45 din 01.03.2007. Dat fiind faptul că art. 201¹ CP este o dispoziție de blanchetă, noțiunea din legea

menționată crează o confuzie majoră și duce la apariția unor divergențe în practica judiciară.

Astfel, atragem atenția că nu poate fi calificată în baza art. 201¹ CP violența sexuală care ia forma uneia dintre infracțiunile prevăzute la lit. b²) alin. (2) art. 171, lit. b²) alin. (2) art. 172, art. 173, 174 sau 175 CP. În astfel de cazuri, la calificare se va reține numai una dintre aceste norme, fără a se aplica art. 201¹ CP al RM [4, p. 9].

În aceeași manieră accentuăm că nu poate fi aplicat art. 201¹ CP nici în ipoteza săvârșirii raportului sexual între rude pe linie dreaptă până la gradul trei, inclusiv, ori între rude pe linie colaterală (frați, surori), prin constrângere fizică sau psihică a persoanei sau profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința. Considerăm că în această ipoteză soluția de calificare trebuie diferențiată: 1) este aplicabilă numai prevederea de la lit. b²) alin. (2) art. 171 CP, în cazul în care victima infracțiunii și subiectul infracțiunii: a) conlocuiesc, b) locuiesc separat, dar se află în raport de „părinte-copil”; 2) în toate celelalte cazuri, când nu se atestă o suprapunere a noțiunilor „membru de familie” (specificată la lit. b²) alin. (2) art. 171 CP) și „rude pe linie dreaptă până la gradul trei, inclusiv” ori „rude pe linie colaterală (frați, surori)” (specificată de art. 201 CP), vom fi în prezența unui concurs ideal dintre infracțiunile prevăzute de art. 171 (cu excepția lit. b²) alin. (2) și de art. 201 CP. Această soluție a concursului ideal de infracțiuni se atestă în cazul în care raportul sexual este săvârșit între rude pe linie dreaptă până la gradul trei, inclusiv, ori între rude pe linie colaterală (frați, surori) – prin constrângere fizică sau psihică a persoanei, sau profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra ori de a-și exprima voința – atunci când victima infracțiunii și subiectul infracțiunii locuiesc separat și nu se află în raport de „părinte-copil” (când subiectul infracțiunii este, în raport cu victima infracțiunii, bunic, bunică, străbunic, străbunică, nepot, nepoată, strănepot, strănepoată, frate sau soră).

Cu referire la situația în care agresiunile verbale iau forma amenințărilor cu omorul ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, atragem atenția că, după amendamentele operate la Codul penal prin Legea nr. 196 din 28 iulie 2016 este necesară calificarea suplimentară în concurs cu art. 155 CP, or în redacția anterioară a art. 201¹ CP era de neconceput reținerea concursului de infracțiuni dintre art. 155 CP și art. 201¹ CP, fiindcă se admitea încălcarea principiului *non bis in idem*, ceea ce constituie o încălcare gravă a drepturilor justițiabilului. La acea etapă, art. 155 și art. 201¹ CP se aflau în situația unei concurențe dintre parte (art. 155 CP) și întreg (art. 201¹ CP), ultima normă cuprinzând în întregime toate semnele faptei prejudiciabile săvârșite, ceea ce, în final, impunea aplicarea regulilor de calificare prevăzute de alin. (2) art. 118 CP. În acest sens, prezintă interes decizia Colegiului penal al Curții

Supreme de Justiție din 4 noiembrie 2015 [6]: *D. N. a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de alin. (1) art. 201¹ și art. 155 CP al RM, fiindu-i stabilită pedeapsă:*

- în baza alin. (1) art. 201¹ CP al RM – 1 an de închisoare;
- în baza art. 155 CP al RM – 1 an de închisoare.

Potrivit sentinței, instanța de fond a constatat că, la data de 24.08.2014, aproximativ la ora 18.00, D. N., fiind în stare de ebrietate, în urma unei cerți iscate cu concubina sa, B.E., târând-o de pe drum într-un lan de porumb din s. Roșcani, raionul Anenii Noi, urmărind scopul intimidării victimei și aplicării violenței fizice, întru demonstrarea supremației sale fizice, s-a exprimat în adresa victimei cu cuvinte necenzurate, jignindu-i onoarea și demnitatea, iar ulterior i-a aplicat ultimei mai multe lovituri cu pumnii și picioarele în diferite părți ale corpului și i-a pus minorei B.E. un cuțit la gât, amenințând-o cu omor, amenințarea fiind percepută de ultima drept reală și în orice moment exista pericolul realizării acestor amenințări, astfel cauzându-i victimei suferințe psihice și fizice, precum și leziuni corporale sub formă de edeme posttraumatice și echimoze și excoriații în regiunea feții, echimoze și excoriații în regiunea membrilor superioare, care, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 265/D din 28.08.2014, se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

În speță, judecând după redacția anterioară a normei analizate, făptuitorul urma să fie tras la răspundere penală doar în baza alin. (1) art. 201¹ CP. În motivarea supoziției expuse, menționăm că, din analiza normei de incriminare prevăzute de alin. (1) art. 201¹ CP, se constată că o modalitate alternativă a faptei de violență în familie o reprezintă *amenințarea verbală*, ceea ce presupunea neadmiterea concursului de infracțiuni.

În prezent, amenințările verbale au fost excluse din modalitățile normative de realizare a laturii obiective a infracțiunii de la art. 201¹ CP și au fost trecute sub protecția normelor contravenționale și art. 155 CP, după caz.

Suplimentar, indicăm că nu intră sub incidența alin. (1) art. 201¹ CP fapta de neîndeplinire sau de îndeplinire necorespunzătoare de către părinți sau de către persoanele care îi înlocuiesc a obligațiilor de întreținere, educare și de instruire a copilului, chiar dacă această faptă a avut ca urmare lipsa de supraveghere a copilului, vagabondajul, cerșitul ori săvârșirea de către acesta a unor fapte socialmente periculoase. O astfel de faptă a fost dezincriminată și în prezent este sancționată conform alin. (1) sau (2) art. 63 din Codul contravențional. În opinia noastră, această operațiune juridică constituie un regres pe calea ocrotirii penale a familiei, deoarece legislațiile penale ale altor state incriminează fapta de eschivare de la asistența familială sau fapta de abandon familial.

În situația comiterii vătămării medii a integrității

corporale sau a sănătății, aplicarea răspunderii conform lit. c) alin. (2) art. 201¹ CP exclude calificarea suplimentară în conformitate cu art. 152 CP. În această ipoteză, săvârșirea intenționată a vătămării medii a integrității corporale sau a sănătății în prezența unor circumstanțe agravante, care sunt consemnate în alin. (2) art. 152 CP, nu influențează în nici un fel calificarea celor săvârșite potrivit lit. c) alin. (2) art. 201¹ CP. Dar prezența unor astfel de circumstanțe agravante poate fi luată în considerare la individualizarea pedepsei. Aceeași soluție se impune și în situația producerii vătămării grave a integrității corporale sau a sănătății.

După modificările operate prin legea menționată, în cazul producerii vătămării grave a integrității corporale sau a sănătății, care, la rândul său, a provocat decesul victimei din imprudență, fapta urmează a fi încadrată conform alin. (4) art. 201¹ CP. În redacția veche a normei analizate, calificarea trebuia făcută în baza art. 149 și lit. a) alin. (3) art. 201¹ CP, dar nu conform lit. c) alin. (3) art. 201¹ CP, cum se proceda de multe ori în practică [7]. Un element important de care practicienii nu întotdeauna țin cont se rezumă la manifestarea intenției față de decesul victimei. În privința concurenței dintre art. 146, 147 și 148 CP, pe de o parte, și lit. c) alin. (3) art. 201¹ CP în redacția veche, pe de altă parte, urma să fie aplicat numai art. 146, 147 sau 148 CP, fiind exclusă aplicarea răspunderii în baza lit. c) alin. (3) art. 201¹ CP.

Totodată, considerăm necesar a învedera faptul că nu este exclusă existența concursului real dintre una din infracțiunile de la art. 201¹ CP cu excepția componentei de la lit. c) alin. (1) art. 201¹ CP și art. 163 CP, deoarece în asemenea cazuri ambele componente își păstrează autonomia. În aceste condiții, lăsarea în primădie nu este absorbită de fapta prejudiciabilă de violență în familie, din cauza urmărilor prejudiciabile, iar în calitate de argument aducem decizia Curții Supreme de Justiție din 30 septembrie 2015 [5]: *Prin sentința Judecătorei Hâncești din 11 decembrie 2014, C. C. a fost condamnat în baza:*

- lit. a) alin. (3) art. 201¹ CP al RM, la 10 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip închis;
- alin. (1) art. 163 CP al RM, la 2 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

La caz, inculpatul C. C., urmându-și acțiunile sale agresive, în noaptea de 1 spre 2 august 2014, în jurul orei 1.00, a trezit-o din somn pe C. A. și a lovit-o cu pumnul peste față, cerându-i să alunge din curtea casei vecinii L. A., M. I. și V. M., cu care el a consumat alcool pe parcursul serii. După plecarea vecinilor, acționând cu intenție, i-a aplicat lui C. A. o lovitură cu cuțitul în regiunea abdomenului, cauzându-i vătămări corporale grave ce constituie pericol pentru viață. În continuare, C. C., văzând că prin rana cauzată părții vătămate i-a ieșit un intestin, acționând cu intenție, a introdus intestinul înapoi în rană, apoi a introdus și o bucată de pâine muiată în apă, lipind pe

rană fâșii de bandă adezivă, i-a ordonat lui C. A. să se culce că-i va trece, creându-i astfel situația reală periculoasă pentru viața și sănătatea ei. C. C., conștientizând că i-a cauzat concubinei C. A. vătămări corporale ce se pot solda cu urmări grave, inclusiv cu decesul acesteia, a lăsat-o fără ajutor, de asemenea interzicându-i să apeleze la ajutor medical calificat, prin ce i-a pus în pericol viața și sănătatea. Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, fapta inculpatului C. C. a fost calificată de drept în baza lit. a) alin. (3) art. 201¹ CP al RM, și anume – violența în familie, adică acțiune intenționată, manifestată fizic și verbal, comisă de un membru al familiei asupra a mai multor membri ai familiei, care a provocat suferință fizică, soldată cu vătămarea gravă a integrității corporale și a sănătății, suferință psihică, prejudiciu material și moral, precum și în baza alin. (1) art. 163 CP al RM – lăsarea cu bună știință fără ajutor a unei persoane care se află într-o stare periculoasă pentru viață și este lipsită de posibilitatea de a se salva din cauza neputinței, persoană pe care el însuși a pus-o într-o situație periculoasă pentru viață, știind despre primejdie și având posibilitatea de a acorda ajutor părții vătămate.

În ceea ce privește delimitarea infracțiunii de divulgare a secretului adopției (art. 204 CP) de alte infracțiuni, expunem următoarele.

Comun pentru norma prevăzută de art. 177, cât și cea din art. 204 CP, este faptul că obiectul juridic special al ambelor componente este guvernat de garanția din art. 8 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care proclamă dreptul la respectarea vieții private și de familie.

Pe de o parte, obiectul infracțiunii specificate de alin. (1) art. 177 CP îl formează relațiile sociale cu privire la realizarea, în condițiile art. 28 din Constituția Republicii Moldova, dreptului la viața intimă, privată și de familie. Obiectul juridic al infracțiunii de la art. 204 CP îl formează relațiile sociale cu privire la inviolabilitatea secretului adopției, care, într-un fel, de asemenea constituie un aspect ce ține de viața privată. Victimă a infracțiunii prevăzute de art. 177 CP poate fi orice persoană, pe când, în cazul componente de la art. 204 CP, aceasta se individualizează print-o calitate specială și anume: copilul adoptat, părinții adoptatori sau unul din părinții adoptatori, părinții biologici sau unul dintre ei.

Cu referire la latura obiectivă a infracțiunilor analizate, merită de menționat că, în cazul infracțiunii prevăzute de art. 177 CP, există o serie de modalități cu caracter alternativ, și anume: fie culegerea ilegală a informațiilor ocrotite de lege, fie răspândirea fără consimțământul victimei a informațiilor protejate de lege, care vizează, în principal, secretul personal sau familial al acesteia. Astfel, nu va fi aplicabilă norma de la art. 204 CP în situația în care informațiile privind secretul adopției au fost culese de o terță persoană, însă nu au fost divulgate, mai mult – la art. 204 CP trebuie să

existe calitatea specială a făptuitorului, care nu poate avea o calitate generală și impersonală precum în cazul infracțiunii de la art. 177 CP. În ipoteza componente de infracțiune care incriminează divulgarea secretului adopției, se impune prezența calității speciale a făptuitorului, și anume persoana obligată să păstreze faptul adopției ca pe un secret profesional sau de serviciu.

În situația în care secretul adopției a fost divulgat din neglijență, persoana nu va putea fi trasă la răspundere penală pentru săvârșirea faptei de divulgare a secretului adopției, pentru că lipsește un element subiectiv obligatoriu, și anume – intenția directă.

În final, menționăm că norma de la art. 204 CP apare ca o componentă specială în raport cu infracțiunile specificate la art. 177 și 260¹ CP.

Cu referire la delimitarea infracțiunii prevăzute la art. 205 CP în raport cu infracțiunile adiacente, menționăm că aceasta comportă anumite similitudini cu fapta de trafic de copii (art. 206 CP). Astfel, vom atrage atenția anume la modalitatea normativă de „dare sau primire a unor beneficii pentru obținerea consimțământului unei persoane care deține controlul asupra victimei”. Aparent, această modalitate este identică cu cea de la art. 205 CP. În contextul infracțiunii specificate de art. 206 CP, darea sau primirea unor plăți sau beneficii pentru obținerea consimțământului unei persoane care deține controlul asupra victimei reprezintă o modalitate normativă a acțiunii prejudiciabile sau, după caz, a acțiunii principale. Aceeași soluție operează și în cazul infracțiunii de la art. 205 CP. În contrast, în contextul infracțiunii prevăzute de alin. (1) art. 165 CP, darea sau primirea unor plăți ori beneficii pentru obținerea consimțământului unei persoane care deține controlul asupra victimei constituie o modalitate a acțiunii adiacente. Specific pentru norma de la art. 165 CP este faptul că persoana care deține controlul asupra victimei este de acord și cunoaște finalitatea urmărită de autor, și anume – traficul de ființe umane, se atestă realizarea unei înțelegeri, exprimată prin realizarea a două activități corelate: 1) darea de plăți sau beneficii și 2) primirea plăților sau a beneficiilor. Remunerația are un caracter ilicit și urmărește scopul de a cumpăra consimțământul persoanei care deține controlul asupra victimei [2, p. 39]. Referitor la subiectul infracțiunii prevăzute de art. 165 CP, spre deosebire de componenta de la art. 205 CP, aceasta nu întrunește calități speciale, iar vârsta minimă a victimei este de 18 ani. Analiza comparativă a legislației penale autohtone cu cea română a relevat că faptele exprimate prin abuzurile părinților și ale altor persoane la adopția copiilor a trezit interes sporit în materia delimitării infracțiunii prevăzute de art. 205 CP de infracțiunile de corupție și infracțiunile de mituire. Aparent, se constată existența unui capăt de similitudine și, eventual, o suprapunere

a componenței de la art. 205 CP cu componența de la art. 324, art. 327 și art. 333 CP.

Inițial, vom face o delimitare dintre varianta tip de infracțiune de la alin. (1) art. 205 CP, care constă în primirea de către părinte, tutore (curator), alt reprezentant legal al copilului sau de către o altă persoană a unei recompense sub orice formă pentru consimțământul la adopție sau alte scopuri legate de adopție, de norma de incriminare de la alin. (1) art. 324 CP.

Obiectul juridic special al infracțiunii prevăzute la alin. (1) art. 205 CP, după cum am menționat anterior, îl reprezintă relațiile sociale cu privire la acordarea dezinteresată a consimțământului pentru adopția copilului, iar în cazul infracțiunii de la alin. (1) art. 324 CP obiectul juridic special îl reprezintă relațiile sociale privind buna desfășurare a activității de serviciu în sfera publică, care presupune respectarea de către persoanele publice și persoanele publice străine a obligației de a pretinde, accepta sau primi remunerația în strictă conformitate cu legea. Un element comun al infracțiunilor analizate constă în faptul că ambele componente au un obiect material (imaterial). Astfel, în cazul infracțiunii de la alin. (1) art. 205 CP, obiectul material sau imaterial îmbracă forma recompensei de orice gen pentru consimțământul care urmează să fie dat pentru adopție sau în alte scopuri legate de adopție, pe când la norma de incriminare de la alin. (1) art. 324 CP, obiectul material sau imaterial este exprimat prin remunerația ilicită, care constă în bunurile, serviciile, privilegiile, avantajele, ofertele ori promisiunile sub orice formă și care nu i se cuvin persoanei publice sau persoanei publice străine. La nivel conceptual, remarcăm că legiuitorul moldav operează în dispozițiile infracțiunilor analizate cu două concepte care, în principiu, au rolul de a defini aceleași categorii juridice. La caz, pe de o parte, avem conceptul de „recompensă”, care se regăsește în dispoziția art. 205 CP, iar pe de altă parte, la art. 324 CP, legiuitorul enumeră formele care se încadrează în noțiunea de „remunerație”, utilizată de altfel la art. 256 CP. Din punct de vedere al scrupulozității textului legii penale, menționăm că dispoziția de la alin. (1) art. 205 CP este construită în mod defectuos. În motivarea aserțiunii lansate, indicăm că, potrivit noului dicționar explicativ al limbii române (NEODEX) din 2002, noțiunea de „recompensă” este definită în felul următor: 1) Favoare care compensează; 2) Bun material sau spiritual acordat *pentru a compensa un serviciu, un merit particular sau o acțiune realizată* (sublinierea ne aparține – n.a.), răsplată; A primi o ~ [...] 3) Sumă de bani acordată unui inventator (care compensează invenția acestuia). Prin interpretarea *ad literam*, conchidem că recompensare prezintă o contraprestație pecuniară sau de altă natură, făcută *post factum* de persoana care compensează acțiunea realizată, în speță darea consimțământului. În același context, dispoziția art. 205 CP, atunci când indică contraprestația „recompensei”, nu

stabilește clar dacă acesata precede sau succede darea consimțământului. Or, în compartimentul anterior, am argumentat că primirea recompensei după darea consimțământului pentru adopție sau alte scopuri legate de adopție exclude calificarea faptei prejudiciabile conform alin. (1) art. 205 CP. În același context, menționăm că, deși faptul primirii recompensei după darea consimțământului pentru adopție sau în alte scopuri legate de adopție are unele similitudini esențiale cu conceptul de „corupere-mulțumire”, aceasta nu are un corespondent în legea contravențională, așa cum este art. 315 din Codul contravențional, ca alternativă art. 324 CP, în cazul în care nu sunt întrunite elementele constitutive ale componenței de infracțiune. Din aceste considerente, suntem de părere că circumstanțele relatate mai sus au relevat o lacună în drept.

O altă delimitare în acest sens rezidă în faptul că infracțiunea de la alin. (1) art. 324 CP, spre deosebire de cea de la art. 205 CP, în pofida caracteristicilor sale particularizante, nu are victimă.

În ceea ce privește latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de alin. (1) art. 205 CP și cea specificată la alin. (1) art. 324 CP, menționăm că un element comun se rezumă la aceea că ambele fapte prejudiciabile se caracterizează prin acțiunea de primire a unei remunerații cu titlu de contraprestație pentru efectuarea ulterioară a unor acțiuni care reprezintă scopul coruptorului sau, după caz, de la instigator atunci când este vorba de infracțiunea specificată la alin. (1) art. 205 CP. Particularizant pentru infracțiunea prevăzută la alin. (1) art. 205 alin. (1) CP este faptul că latura obiectivă cunoaște o singură modalitate de realizare, pe când la infracțiunea din alin. (1) art. 324 CP primirea reprezintă una din cele 4 (patru) modalități normative alternative a faptei prejudiciabile.

În ceea ce privește latura subiectivă, menționăm că, la aspectul vinovăției și al motivului infracțiunii, acestea sunt absolut asemănătoare, iar sub aspectul scopului infracțiunilor prenotate se atestă o diferențiere. Așadar, scopul infracțiunii specificate la alin. (1) art. 205 CP este unul special, și anume: scopul exprimării consimțământului la adopție sau un alt scop legat de adopție. Pe de altă parte, scopul infracțiunii prevăzute de alin. (1) art. 324 CP ia una din următoarele forme enumerate exhaustiv: 1) scopul îndeplinirii în interesul coruptorului sau al persoanelor pe care le reprezintă de către persoana publică sau persoana publică străină a unei acțiuni în exercitarea funcției sau contrar funcției în cauză; 2) scopul neîndeplinirii în interesul coruptorului sau al persoanelor pe care le reprezintă de către persoana publică sau persoana publică străină a unei acțiuni în exercitarea funcției sau contrar funcției deținute; 3) scopul întârzierii îndeplinirii în interesul coruptorului sau al persoanelor pe care le reprezintă de către persoana publică sau persoana publică străină a unei acțiuni în exercitarea funcției sau contrar funcției

în cauză; 4) scopul grăbirii îndeplinirii în interesul corupătorului sau al persoanelor pe care le reprezintă de către persoana publică sau persoana publică străină a unei acțiuni în exercitarea funcției sau contrar funcției în cauză [1, p. 115].

Cu referire la subiectul infracțiunii specificate de art. 324 CP, în antiteză cu art. 205 CP, notificăm că ambele componente impun existența unei calități speciale a subiectului infracțiunii, iar lipsa calității speciale pune în imposibilitate practicianul de a califica faptele nici în baza art. 205, nici în baza art. 324 CP. În acest context, subiectul infracțiunii din art. 205 CP trebuie să aibă una din următoarele calități speciale alternative: 1) părinte, 2) tutore (curator), 3) alt reprezentant legal al copilului, 4) alte persoane. Iar în cazul infracțiunii specificate de alin. (1) art. 324 CP, calitatea specială a subiectului poate fi: 1) persoană publică, ori 2) persoană publică străină.

Un aspect definitoriu pentru ambele infracțiuni constă în faptul că atât infracțiunea specificată la alin. (1) art. 205 cât și cea de la alin. (1) art. 324 sunt infracțiuni formale și se consideră consumate din momentul primirii recompensei ori a remunerației ilicite, după caz.

Un element determinant care implică aplicarea legităților regulilor concurenței dintre parte și întreg în ceea ce privește infracțiunile specificate la alin. (1) art. 324 și alin. (1) art. 333 CP, pe de o parte, și fapta penală incriminată la alin. (1) art. 205 CP îl reprezintă calitatea specială a subiectului, obiectul juridic special și scopul infracțiunii. Analiza acestor elemente constitutive face ca infracțiunile specificate anterior să se excludă reciproc, nefiind admisă ipoteza existenței unui concurs de infracțiuni, pentru că o astfel de situație ar aduce atingere principiului *non bis in idem*.

Referitor la delimitarea alin. (2) art. 205 CP de infracțiunea prevăzută la alin. (2) art. 327 CP, menționăm următoarele.

Obiectul juridic special al infracțiunii specificate de alin. (1) art. 327 CP îl reprezintă relațiile sociale cu privire la buna desfășurare a activității de serviciu în sfera publică și presupune îndeplinirea de către o persoană publică a obligațiilor de serviciu în mod corect, fără abuzuri, cu respectarea intereselor publice, precum și a drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și acelor morale. Obiectul juridic special al infracțiunii de la alin. (2) art. 205 CP îl formează relațiile sociale cu privire la realizarea dezinteresată a activității de intermediere, facilitare sau încurajare a adopției unui copil.

Dat fiind specificul infracțiunii incriminate la alin. (2) art. 205 CP, în contextul delimitării, ne vom referi mai mult la modalitatea normativă de realizare a laturii obiective, denumită „facilitarea adopției unui copil”. Aceasta se aseamănă mult cu modalitatea faptică de acordare fără just temei a preferinței unor persoane fizice sau juridice la elaborarea și emiterea deciziei, con-

stituind un caz particular al modalității normative cu caracter alternativ a infracțiunii specificate la alin. (1) art. 327 CP – folosirea situației de serviciu.

Vom menționa faptul că infracțiunea prevăzută la alin. (1) art. 327 CP este o infracțiune materială, iar cea de la alin. (2) art. 205 CP – una formală. Privitor la latura subiectivă, specificăm: o diferență esențială constă în faptul că, în cazul infracțiunii stipulate la alin. (2) art. 205 CP, ea poate fi săvârșită doar cu intenție directă, iar infracțiunea de la alin. (1) art. 327 CP poate fi săvârșită atât prin intenție directă cât și prin intenție indirectă. În ceea ce privește scopul infracțiunilor care fac obiectul prezentului studiu științific, menționăm că, în cazul normei de incriminare de la alin. (2) art. 205 CP, se atestă un scop special, și anume scopul de profit, beneficiu material ori oricare alt beneficiu. Lipsa unui astfel de scop face imposibilă calificarea în condițiile alin. (2) art. 205 CP, însă nu exclud calificare ca instigare ori complicitate la o astfel de infracțiune. Într-o altă ordine de idei, menționăm că scopul de cupiditate este incompatibil cu norma de incriminare de la alin. (1) art. 327 CP.

În esență, privitor la subiectul infracțiunilor analizate, menționăm că, pe lângă semnele generale ale subiectului, infracțiunea prevăzută de alin. (1) art. 327 CP impune prezența calității speciale, și anume persoana publică, pe când componenta de infracțiune de la alin. (2) art. 205 CP nu este condiționată de existența calității speciale a subiectului.

Referințe bibliografice:

1. Brînză S., Botezatu I. Răspunderea penală pentru infracțiunile în materie de adopție (art. 204 și 205 CP RM). În: *Revista Științifică USM „Studia Universitatis Moldaviae”, Seria „Științe Sociale”, 2012, nr. 3, p.115-126.*
2. Brînză S., Stati V. Delimitarea traficului de ființe umane și a traficului de copii de infracțiunile conexe: experiența Republicii Moldova. În: *Jurnalul de Studii Juridice (Iași, România), 2009, nr. 1-2, p. 39-58.*
3. Brînză S., Stati V. *Tratat de drept penal. Partea Specială. Vol. 1.* Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1328 p.
4. Brînză S., Ulianovschi Gh. Din proiectul noului Cod penal al Republicii Moldova: considerații vizând prevederile Capitolului VII „Infracțiuni contra familiei și minorilor”. În: *Revista Națională de Drept, 2002, nr.2, p. 9-18.*
5. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 30 septembrie 2015. Dosar nr. 1ra-966/2015. http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=4921 (vizitat 08.03.2018).
6. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 4 noiembrie 2015. Dosar nr. 1ra-1014/2015, http://jurisprudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=5127 (vizitat 08.03.2018)
7. Sentința Judecătorei raionului Hâncești din 22.07.2011. Dosar nr. 1-154/2011. <http://jhn.justice.md> (vizitat 27.02.2018)

